

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-197/12-P

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Plasy, okres Plzeň-sever
Sídlo:	Stará cesta 363, 331 01 Plasy
IČ:	75 006 294
Identifikátor:	600 071 405
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Josefem Henzlem, ředitelem školy
Zřizovatel:	Město Plasy, Plzeňská 285, 331 01 Plasy
Místo inspekční činnosti:	Stará cesta 363, Stará cesta 374, Plasy
Termín inspekční činnosti:	2. a 7. – 9. února 2012

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného Základní školou Plasy, okres Plzeň-sever podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, tj. zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušného školního vzdělávacího programu; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Aktuální stav školy

Právnická osoba (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“) s kapacitou 400 žáků, školní družiny (dále „ŠD“) s kapacitou 75 žáků a školní jídelny. V plně organizované základní škole se v době inspekce vzdělávalo ve 12 třídách 1. – 9. ročníku celkem 233 žáků. V 1., 3. a 7. ročníku jsou dvě paralelní třídy se 13 – 17 žáky, nejpočetnějšími jsou V. a II. třída (s 28 a 27 žáky). Do dvou oddělení ŠD je přihlášeno 58 žáků. Ve školním roce 2011/2012 zde působí kromě ředitele a jeho zástupkyně dalších 15 učitelů, dvě vychovatelky školní družiny a na částečný úvazek dvě asistentky pedagoga pro zdravotně postižené žáky. Převážná většina pedagogů splňuje předpoklady odborné kvalifikace. Výuka ve všech ročnících probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „STROM“ (dále „ŠVP ZV“), ve školní družině podle Školního

vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání. Škola ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou (dále „PPP“) identifikuje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). K datu konání inspekce se zde vzdělávalo 8 integrovaných žáků se SVP, 6 z nich s podporou individuálního vzdělávacího plánu, 3 s asistentem pedagoga. V posledních letech docházelo k výraznějším pozitivním změnám zejména v materiální oblasti. Proběhla obměna počítačů v počítačové učebně, celková rekonstrukce inženýrských sítí, byl zaveden internet do tříd a pořízeny dvě interaktivní tabule. Kmenové učebny jsou postupně vybavovány počítači. Ke zkvalitnění podmínek pro výuku slouží nově vybudované odborné učebny - jazyková, multimediální, fyziky a chemie, hudební výchovy, zeměpisu a výtvarné výchovy. Postupně prochází obměnou nábytek ve třídách, školní družině, sborovně a v kabinetech, probíhá výměna dveří v celém objektu, v plánu jsou nové skříně na chodbách. V roce 2010 byl zřízen kabinet výchovného poradenství, čímž vznikl větší komfort pro poskytování poradenských služeb školy (probíhají zde individuální jednání se žáky a se zákonnými zástupci, diagnostická vyšetření pracovníci PPP apod.). Průběžně dochází k obnově fondu učebnic, didaktických pomůcek, tabulí a vybavení kabinetu tělesné výchovy. Největšími investicemi za uplynulé období byly provedené rekonstrukce školní kuchyně, jídelny, tělocvičny (střecha, podlaha, topení, nová okna), školní kuchyňky, garáže, komunikace a parkoviště v areálu školy, střechy na I. pavilonu. V roce 2010 se škola zapojila do projektu „Moudrost hledej v přírodě“, jehož prostřednictvím je např. budováno arboretum a naučná stezka v okolí, učebna v přírodě a jsou vytvářeny názorné učební materiály. V rámci tohoto projektu došlo rovněž k dalšímu vybavení pedagogického sboru ICT technikou (10 notebooků, 10 flashdisků, 2 mikroskopy, 4 digitální fotoaparáty atd.). V letošním roce začíná škola realizovat projekt „EU peníze školám“, který je zaměřen i na individualizaci vzdělávacího procesu.

Vzhledem k tomu, že škola sídlí v jedné budově společně s gymnáziem, hlásí se každoročně ke studiu na této škole vždy i několik žáků pátého ročníku (cca 7 – 12). Téměř všichni zájemci bývají přijati a dosahují zde velmi dobrých výsledků, o čemž získává vedení školy zpětnou vazbu od ředitele gymnázia. V letošním školním roce jsou pro žáky organizovány sportovní volnočasové aktivity – stolní tenis, míčové hry, basketbal, florbal, rybářský kroužek. Další zájmová činnost probíhá prostřednictvím školní družiny. Žáci mohou též využívat širokou nabídku zájmových útvarů v místním domě dětí a mládeže.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola poskytuje základní vzdělávání v souladu s platnými učebními dokumenty a s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Základní vzdělávání probíhá ve všech ročnících podle ŠVP ZV. Inspekci předložená verze ŠVP ZV vykazovala v některých částech dílčí nedostatky - v kapitole Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami chyběla skupina žáků se sociálním znevýhodněním, v kapitole Hodnocení výsledků vzdělávání žáků chyběla kritéria hodnocení, nepřesnosti se vyskytly v zařazení volitelných předmětů do jednotlivých ročníků a v rozdílnosti názvu předmětu český jazyk. Na základě těchto zjištění byl konstatován v některých kapitolách nesoulad s příslušným rámcovým vzdělávacím programem. Disponibilními hodinami je na prvním i druhém stupni nejvíce posílena výuka českého jazyka a matematiky, dále přírodovědné a společenskovední předměty. Od 7. ročníku si mohou žáci vybírat z nabídky volitelných předmětů - německý jazyk, zeměpisný, dějepisný či přírodopisný seminář.

Výuka na prvním stupni byla vedena převážně méně efektivním frontálním způsobem. Ačkoliv se vyučující snažili střídat činnosti u tabule a práci s učebnicemi, sešity a pracovními listy, byly tyto metody někdy jednotvárné, zdouhavé a docházelo

k nežádoucím prostojeům. Potřebná psychohygiiena a relaxace nebyla vždy zařazována, což se projevilo u některých žáků únavou a poklesem aktivity. Vytváření správných pracovních návyků bylo podporováno (byly připomínány zásady správného sezení, držení psacího náčiní apod.), ale jejich dodržování nebylo vždy důsledně vyžadováno. Rovněž nevhodně nastavená výška nábytku neumožňovala některým žákům správné sezení při práci. Ve dvou třídách pracovali integrovaní žáci s potřebnou podporou asistenta pedagoga, výrazněji individualizovaná a diferencovaná výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami však byla zaznamenána ojediněle. Rovněž doplňující a rozvíjející úkoly pro rychlejší a talentované žáky nebyly využívány. Kvalitní činnosti vyučování s důrazem na praktické osvojování si vědomostí a dovedností bylo zařazováno v menší míře. Do dílčích úseků jednotlivých hodin dokázali někteří učitelé začlenit zajímavější a pestřejší aktivity, které oživily vyučovací proces a zefektivnily jeho přínos pro žáky (např. promyšlená úvodní motivace, opakování učiva hravou formou, cvičení na rozvoj fonematického sluchu, přípravná fáze před čtením a psaním, tvořivé využití názorných pomůcek, modelování těles, využití kooperativních prvků při výuce apod.). Přesto, že byl průběh hodin do jisté míry stereotypní, chovali se žáci ukázněně, snažili se plnit jednotlivé úkoly, ve třídách panovala příznivá pracovní atmosféra. Od vyučujících dostávali průběžnou zpětnou vazbu o svých výkonech, ne vždy však byly tyto situace optimálně využity pro práci s chybou. Závěrečné hodnocení průběhu hodin a prvky sebehodnocení byly zaznamenány zřídka. Pozitivní stránkou výuky na prvním stupni byl cílený rozvoj komunikativních dovedností a podpora čtenářské gramotnosti prostřednictvím kladení otázek, ověření úrovně porozumění textu, vysvětlení neznámých termínů a cizích slov, tvoření vět k danému obrázku, slovu, tématu atd.

Rovněž na druhém stupni byl upřednostňován frontální styl řízení výuky. To však nemělo v některých hodinách vliv na kvalitu získaných a upevněných vědomostí a dovedností. Samostatnou práci a názorné didaktické pomůcky (mapy, doplňkové texty) včetně prostředků ICT zařadili pedagogové ojediněle, žáci pracovali převážně s učebnicemi. Větší část hospitované výuky byla z tohoto důvodu méně efektivní, názornost nižší a převládal pasivnější přístup k obsahu vyučovaného předmětu. Poskytování přiměřené zpětné vazby s motivačním dopadem na další práci stejně tak jako prvky sebehodnocení a závěrečné hodnocení se objevily jen v části sledovaných hodin, některé hodiny postrádaly práci s chybou. Mnohdy chybějící promyšlená motivace neumožnila dostatečně zaujmout a zaktivizovat všechny žáky. Tam, kde byly jasně stanoveny úkoly včetně pravidel pro jejich zpracování a zároveň dán prostor k vyjádření vlastních názorů, nápadů a zkušeností, byla aktivita výraznější. Žáci si v různé míře osvojovali jednotlivé prvky z kompetencí k učení, k řešení problémů, komunikativní, pracovní a sociální. Pracovní atmosféra ve třídách odrážela pozitivní vztahy žáků a jednotlivých učitelů, projevy nevhodného chování se vyskytly pouze v jedné třídě.

Ověřování vědomostí a dovedností žáků probíhá pouze na úrovni školy, celostátně organizovaných komerčních testů se škola neúčastní. Žáci se aktivně zapojují do řady sportovních soutěží (okresních a krajských kol), ve kterých dosahují dobrých výsledků. Účast ve vědomostních soutěžích má v posledních letech klesající tendenci.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Činnost ZŠ vychází ze zásady rovného přístupu ke vzdělávání. O vzdělávací nabídce a postupu při přijímání k základnímu vzdělávání informuje škola veřejnost prostřednictvím třídních schůzek, dne otevřených dveří, žákovských knížek, vývěsky, článků v místním zpravodaji a nepříliš často aktualizovaných vlastních webových stránek. Při přijímání ke vzdělávání je postupováno dle zákonných ustanovení.

Poradenská činnost školy je zajišťována kvalifikovanou výchovnou poradkyní, která je ve funkci třetím rokem. Zabezpečuje veškerou agendu související s kariérním poradenstvím pro vycházející žáky a jejich zákonné zástupce, komunikuje s rodiči problémových žáků, spolupracuje s poradenskými zařízeními (PPP a speciálně pedagogickým centrem) při včasné identifikaci a následné integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, spolupracuje s třídními učiteli při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů, spolupodílí se na realizaci zápisu dětí do prvního ročníku. V případě souhlasu zákonných zástupců je na konci prvního ročníku prováděn pracovníky PPP tzv. screening, který slouží k včasnému podchycení případných speciálních vzdělávacích potřeb jednotlivců a k nastavení účinných opatření. Pátým rokem je ve funkci metodička prevence rizikového chování žáků, která v letošním školním roce dokončuje požadované kvalifikační studium. Zpracovává minimální preventivní program na daný školní rok, se kterým seznamuje ostatní pedagogy. Převážná většina preventivních akcí a aktivit je zacílená na žáky druhého stupně, na prvním stupni je toto učivo integrováno do vzdělávacího obsahu učebních osnov. Osvědčil se zejména pravidelně pořádaný Adaptační den pro žáky 6. ročníku, florbalový turnaj smíšených družstev druhého stupně, spolupráce s P-centrem v Plzni a besedy s policií. Nejčastějšími výchovnými problémy, kterými se škola zabývá, je záškoláctví, projevy agresivity a nežádoucího chování mezi žáky, nevhodné chování vůči pedagogům, vandalismus a ničení majetku školy. Uvedené prohřešky jsou řešeny ve spolupráci se zákonnými zástupci, výchovnou komisí a projednávány v pedagogické radě. Škola využívá stanovené škály výchovných opatření, v případě, že nedojde k nápravě, hodnotí 2. nebo 3. stupněm z chování. Pozitivní je klesající tendence počtu snížených známek z chování v uplynulém roce. Dlouhodobým problémem je poměrně vysoký počet zameškaných hodin v přepočtu na jednoho žáka (95 hodin ve školním roce 2009/2010, 92 v roce 2010/2011).

Všem pedagogickým pracovníkům jsou v rámci rozpočtových možností školy vytvářeny rovné podmínky pro další vzdělávání. Prioritou je zaměření na cizí jazyky, oblast speciální pedagogiky, zajímavé metody a formy práce v jednotlivých předmětech. Ředitel školy splňuje předpoklady pro výkon funkce, v řízení školy má dlouholetou praxi (13 let). Jeho rámcová představa o fungování a dalším rozvoji školy však není dostatečně jasně zformulovaná a koncepčně zpracovaná ve vnitřních dokumentech. Významných zlepšení dosahuje především v oblasti materiálního rozvoje (viz výše). Dalším pozitivem je aktivní zapojení do grantových projektů, díky nimž škola zlepšuje své materiální vybavení, přispívá ke zlepšování okolního prostředí a vytváří další příležitosti pro aktivní výuku žáků i práci pedagogů. Rovněž poměrně stabilní a vysoce kvalifikovaný pedagogický sbor a jeho účast na dalším vzdělávání je dobrým předpokladem pro rozvoj školy a realizaci ŠVP ZV. V praxi se však tento předpoklad plně neprokázal, neboť

hospitovaná výuka vykazovala co do kvality rozdílnou úroveň a přenos poznatků z dalšího vzdělávání nebyl vždy patrný. Řízení instituce je založeno spíše na liberálnějším přístupu a aktuálním řešení nastalých problémů. Plánování není koncepční a systematické, chybí jasné stanovení kompetencí a důsledná kontrola jejich plnění. Zaměřuje se spíše na řešení organizačních a provozních záležitostí, ve výchovně vzdělávací oblasti se projevuje absence metodického vedení a zprostředkování adekvátní zpětné vazby z kontrolní a hospitační činnosti. Rovněž začínajícímu pedagogovi není věnována dostatečná metodická podpora. Tento systém řízení je do značné míry závislý na individuálních zkušenostech, zodpovědnosti a angažovanosti jednotlivých pedagogů a nevytváří optimální podmínky pro soustavné a trvalé zkvalitňování práce celého pedagogického sboru. Při kontrole dokumentace bylo zjištěno, že v třídních knihách druhého stupně nebyly zápisy v některých dnech zcela v souladu s platným rozvrhem hodin, který vychází z učebního plánu ŠVP ZV, čímž není jednoznačně prokázáno jeho naplňování. Další předložená dokumentace obsahovala některé nedostatky, které se dají ve stanovené lhůtě odstranit. Ve školním řádu v kapitole Pravidla hodnocení žáků chyběly náležitosti dané příslušným právním předpisem (zásady hodnocení, zásady a pravidla pro sebehodnocení, kritéria jednotlivých stupňů hodnocení v případě použití klasifikace, zásady pro používání slovního hodnocení, způsob získávání podkladů pro hodnocení, způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2010/2011, která byla zpracována v průběhu inspekce, nebyla zatím projednána v pedagogické radě ani schválena školskou radou (dále „ŠR“). Poslední jednání ŠR proběhlo dne 13. 1. 2011, od té doby se ke svému jednání nesešla. Do termínu inspekce neproběhly ani volby nového složení ŠR pro další volební období.

Ředitel zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán a projednává s ní zásadní věci týkající se provozu a chodu školy. Mezi členy pedagogického sboru funguje rovněž neformální kooperace, spolupráce a výměna zkušeností v běžném denním kontaktu. V případě realizace společných projektů a akcí se učitelé scházejí k jejich plánování a přípravě.

Materiální předpoklady školy odpovídají požadavkům RVP ZV a umožňují naplňovat ŠVP ZV. Kromě dobře vybavených kmenových tříd mohou žáci využívat počítačovou učebnu, zmodernizované odborné učebny, prostornou tělocvičnu, hřiště s umělým povrchem, školní kuchyňku a školní pozemek. Rovněž vybavení pomůckami a učebnicovým fondem je na odpovídající úrovni. Spolupráce se zřizovatelem je ze strany školy hodnocena jako dobrá. Zřizovatel se finančními prostředky podílí na provozu školy a realizaci oprav a investičních akcí. Za důležité partnery jsou považováni zákonní zástupci žáků. Velmi dobré vztahy má škola s gymnáziem, které sídlí ve stejné budově. Rovněž spolupráce s mateřskou školou je funkční a oboustranně prospěšná. Konají se vzájemné návštěvy a společné akce, učitelky mateřské školy připravují podklady k zápisu dětí do 1. ročníku, učitelky ZŠ pořádají pro děti tzv. „Školu nanečisto“, kde se mohou děti zábavnou formou seznámit s novým prostředím a připravit se na vstup do školy. Škola se partnersky účastní mnoha místních akcí, projektů a aktivit (podzimní výstava hub, výstava fotografií, cyklus přednášek Plaský vandrovník, besedy s významnými osobnostmi). Přínosná je neformální spolupráce s místní knihovnou, s klášterem v Plasích, ústavem sociální péče atd. Vzdělávací činnost školy je pravidelně doplňována školními a mimoškolními akcemi, exkurzemi a výlety do přírodně a historicky zajímavých lokalit. Dlouhodobý důraz je kladen na ekologickou výchovu, ochranu přírody a péči o životní prostředí. Žáci jsou vedeni k úsporám energií a ke třídění odpadu. Okolí školy i její interiéry jsou pravidelně kultivovány a osazovány zelení a květinami (arboretum, estetická květinová výzdoba uvnitř budovy).

Závěry

Činnost příspěvkové organizace je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Při přijímání žáků jsou respektovány zásady rovného přístupu ke vzdělávání.

Základní škola má dobré materiální a personální předpoklady pro naplňování ŠVP ZV. Pozitivem je odborná kvalifikovanost většiny pedagogů a jejich další vzdělávání, tento potenciál však nebyl ve sledované výuce plně využit.

V řízení školy převládá liberální přístup spojený s aktuálním řešením nastalých problémů, plánování není koncepční a systematické. Povinná dokumentace školy je sice vedena, ale vykazuje nedostatky, které je potřeba ve stanoveném termínu odstranit.

Vzdělávací proces se vyznačoval nestejnou úrovní pedagogického působení na žáky. Užíváním méně produktivních metod a forem práce byla výuka mnohdy jednotvárná a pro žáky málo zajímavá. Začleněním pestřejších činností se někteří učitelé snažili motivovat žáky k větší aktivitě. Psychohygienické zásady nebyly vždy důsledně dodržovány, chyběla výraznější podpora a individualizace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Závěrečné hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo téměř využíváno. Přes uvedené nedostatky převládala ve většině tříd příznivá pracovní atmosféra.

Materiální a finanční podmínky se průběžně s přispěním zřizovatele zkvalitňují, škola je aktivní ve využívání grantových příležitostí. Spolupracuje s mateřskou školou, gymnáziem a dalšími místními sociálními partnery. Přínosné je její působení v oblasti ochrany a kultivace životního prostředí v bezprostředním okolí.

Cíle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jsou přes dílčí zjištěná rizika naplňovány v souladu se školským zákonem.

V průběhu inspekční činnosti byly zjištěny nedostatky:

- a) v realizovaném školním vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, který nebyl plně v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále „ŠZ“),*
- b) ve školním řádu v části týkající se pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků dle ustanovení § 30 odst. 2 ŠZ a § 14 vyhlášky č. 48/2005 sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,*
- c) v zajištění řádného uskutečnění voleb do školské rady po skončení funkčního období podle ustanovení § 167 odst. 4, 6 a 7 ŠZ,*
- d) v nepředložení výroční zprávy o činnosti školy ke schválení školské radě podle ustanovení § 168 odst. 1 písm. b) a § 168 odst. 3 ŠZ.*

Na základě inspekčního zjištění ČŠI ukládá ve stanovené lhůtě:

- 1. přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při posouzení souladu školního vzdělávacího programu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem dle ustanovení § 5 odst. 1 ŠZ,*
- 2. přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných ve školním řádu v kapitole týkající se pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků*

dle ustanovení § 30 odst. 2 ŠZ a § 14 vyhlášky č. 48/2005 sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,

- 3. v souladu s volebním řádem zajistit řádné uskutečnění voleb do školské rady pro další funkční období a svolat 1. zasedání školské rady dle ustanovení § 167 odst. 4, 6 a 7 ŠZ,*
- 4. předložit školské radě ke schválení výroční zprávu o činnosti školy za školní rok 2010/2011 dle ustanovení § 168 odst. 1 písm. b) a § 168 odst. 3 ŠZ.*

Inspekční činností byl zjištěn rizikový stav s možností nápravy v dané lhůtě.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 30. 3. 2012 požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.p@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Plzeňském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Plzni dne 5. 3. 2012

(razítko)

Mgr. Miroslava Siváková, školní inspektorka

Siváková v. r.

Mgr. Jitka Davidová, školní inspektorka

Davidová v. r.

Mgr. Miroslava Vlčková, školní inspektorka

Vlčková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Plasích dne 6. března 2012

(razítko)

Josef Henzl, ředitel školy

Henzl v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.